

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

maijs 2025

Latvijā:

- Katru gadu maija otrajā svētdienā atzīmējam Mātes dienu. Sagaidot Mātes dienu un tai veltīto festivālu, vecāku organizācija “Mammām un Tētiem” **veic “Mammu aptauju”**. Šogad aptaujā uzmanība tika pievērsta jautājumam “Ko mammas par sevi nestāsta?”. Aptaujas rezultāti parādīja, ka lielākā daļa mammu klusē par savu izdegšanu, pārslodzi, vainas sajūtu un sajūtu, ka netiek ar visu galā, jo sabiedrībā joprojām valda nereāli priekšstatī par ideālo māti, kas spēj būt gan nevainojama, gan izcila darbiniece, vienlaikus ziedojot savas vajadzības un saņemot nepietiekamu atbalstu no apkārtējiem.
- Mātes dienas noskaņās Latvijas mākslinieces caur mākslu dalās ar pārdomām par mātes lomu. **Vai mūsdienās ir grūtāk vai vieglāk būt par mammu?** Kādas ir mātišķības gaišās un tumšās puses? Topošo un esošo māmiņu labklājību ietekmē apkārtējā sabiedrība, tāpēc mākslinieces uzskata, ka ir labi, ja par viņu piedzīvoto caur dažādām kultūras izpausmēm interesējas arī citi sabiedrības locekļi.
- Galerijā “Daļa laika” no 22. maija līdz 21. jūnijam ir iespēja apskatīt ilustratora un mākslinieka **Oskara Pavlovskā izstādi “Atvaļinājums”**, kas ir viņa personisks atskats uz pusotru gadu ilgo bērna kopšanas atvaļinājumu. Oskara emocionāli piesātinātie zīmējumi atklāj pārdomas par lomu sadalījumu ģimenē, tēva un bērna attiecībām, kā arī atmiņām un to veidošanu.
- Vasarā būs pagājuši divi gadi kopš Valsts aizsardzības dienestā Latvijā sāka dienēt pirmie karavīri. Noteiktu skaitu vīriešus tajā iesauc pēc nejaušības principa, bet sievietes dienestam var pieteikties brīvprātīgi. Latvijas Radio **raidījums “Atvērtie faili”** skaidroja, kādā mērā Valsts aizsardzības dienests Latvijā ir piemērots sievietēm.

- Tiesībsarga birojs 22. maijā organizēja **semināru Liepājā** par “Pagaidu aizsardzības pret vardarbību mehānismiem”, kurā pulcējās tiesu nozares, policijas, sociālā dienesta un bāriņtiesas darbinieki, lai dalītos ar līdzšinējo pieredzi un spriestu par nepieciešamajiem uzlabojumiem nākotnē. Līdz gada beigām plānoti semināri arī citos reģionos.
- Jēdziens "ievilināšana" latviešu valodā aizstāj anglicismu "grūmings". Tas skaidro ievilināšanu kā manipulējošu vardarbības formu, kuras mērķis ir emocionāli piesaistīt un pakļaut bērnu vai jaunieci, bieži ar mērķi viņu izmantot. Kultūras un patstāvīgas domas interneta žurnālā “Satori” Madara Mazjāne **rakstā “Ievilināšana: kad tuvība kļūst par vardarbību”** skaidro par to, kā un kur šī vardarbība notiek, kas ir tās personas, kuras veic šo vardarbību. Rakstā tiek analizēti sabiedrībā valdošie stereotipi, kas kavē ievilināšanas atpazīšanu un upuru aizsardzību, kā arī uzsvērtā nepieciešamība pēc dažādu iesaistīto pušu izglītošanas, atklātas sarunas un likumdošanas pilnveides, lai efektīvāk novērstu un atpazītu šo vardarbības veidu.
- Šogad bezmaksas **tiešsaistes programma** “Google AI Essentials” pulcējusi vairāk nekā 2700 dalībnieces no visas Latvijas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, interese ir teju trīskāršojies, kas liecina par strauji augošu interesi par mākslīgā intelekta rīku apguvi. Vairāk nekā puse dalībnieču ir nodarbinātas nozarēs, kas nav saistītas ar tehnoloģijām, lielākā daļa ir vecumā no 35 līdz 49 gadiem un ar augstāko izglītību.
- **Biedrība “Riga TechGirls”** aicina meitenes vecumā no 8 līdz 16 gadiem vasaras brīvlaiku izmantot lietderīgi, lai iegūtu jaunus draugus, pozitīvas emocijas, kā arī vērtīgas zināšanas un prasmes, piesakoties dalībai vasaras tehnoloģiju skolā. Tā ir iespēja meitenēm no visas Latvijas iepazīt tehnoloģiju pasauli, attīstīt savas prasmes un gūt ieskatu nākotnes karjeras iespējās, vienlaikus pavadot vasaru jēgpilni un aizraujoši.

E i r o p ā :

- Eiropas Komisija ir uzsākusi **sabiedrisko apspriešanu**, lai apkopotu sabiedrības viedokļus par Dzimumu līdztiesības stratēģiju 2026.–2030. gadam. Šī stratēģija noteiks dzimumu līdztiesības redzējumu nākamajiem pieciem gadiem. Tajā būs iekļautas konkrētas rīcības, lai nodrošinātu, ka sievietes un vīrieši visā to daudzveidībā var pilnībā realizēt savu potenciālu, bez ierobežojumiem, ko rada dzimumu stereotipi, dzimumu atšķirības vai ar dzimumu saistīta vardarbība. Šīs rīcības balstīsies uz progresu, kas panākts, īstenojot Dzimumu līdztiesības stratēģiju 2020.–2025. gadam, un stiprinās apņemšanos, kas noteiktas nesen publicētajā Sieviešu tiesību Ceļvedī.
- Youtube platformā pieejami visi trīs Somijas Dzimumu līdztiesības padomes sadarbībā ar Ziemeļvalstu Ministru padomi un vīriešu organizāciju apvienību Somijā organizēto **vebināru ieraksti par vīriešiem un maskulinitāti** - no krīzes un pārmaiņām uz iespējošanu.
- **Zviedrijas parlaments ir apstiprinājis likumu**, kas aizliedz iegādāties tiešsaistes seksuāla rakstura materiālus. Saskaņā ar atjaunināto prostitūcijas likumu būs aizliegts maksāt kādam par attālinātiem seksuāliem pakalpojumiem, piemēram, tiešraides video. Likums stāsies spēkā 2025. gada 1. jūlijā.

